

ԾԻՐԱԿԻ ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԵՆՏՐՈՆ

**ՀՅՈՒՄԻՍԱՆԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԵՎ
ՄՇԱԿՈՒԹՅՈՒՆ ՓՈԽԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ
ԽԱՉՄԵՐՈՒԿՈՒՄ**

Միջազգային գիտաժողով
25-26 սեպտեմբերի 2026 թ., Գյումրի

Ծ Ր Ա Գ Ի Ր

ՀՅՈՒՄԻՍԱՑԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՄՇԱԿՈՒԹՅՈՒՆ ՓՈԽԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԽԱՉՄԵՐՈՒԿՈՒՄ

Միջազգային գիտաժողով
25-26 սեպտեմբերի 2026 թ.
ք. Գյումրի, Վազգեն Սարգսյան 5 ա, 3-րդ հարկ

Կազմկոմիտե՝

- 1. Արմեն Հայրապետյան** պ.գ.թ. Ծիրակի հայագիտական
հետազոտությունների կենտրոն, Հայաստան
- 2. Արտաղի Ակոպով** պ.գ.թ., Ծիրակի հայագիտական
հետազոտությունների կենտրոն, Հայաստան
- 3. Ֆրանչեսկո Աուջելի** ճ.դ. Միլանի Պոլիտեխնիկական
Համալսարան, Իտալիա
- 4. Ռոբին Կավրելիշվիլի** պ.գ.դ. Սամցխե Ջավախեթիի պետական
համալսարան, Վրաստան
- 5. Դավիթ Նահատակյան** ճ.թ., Ծիրակի հայագիտական
հետազոտությունների կենտրոն, ՃԾՀԱՀ, Հայաստան

ԳԻՏԱԺՈՂՈՎԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՒՅՑԸ

25-26 սեպտեմբերի 2026 թ.,

10⁰⁰ -10¹⁵ – Մասնակիցների գրանցում

10³⁰ - 13⁵⁰ - Գիտաժողովի նիստեր

14⁰⁰ - 14³⁰ – Ընդմիջում

17⁰⁰- Ամփոփում

ԳԻՏԱԺՈՂՈՎԻ ՆԻՍՏԵՐ

Բացման խոսք՝

Արմեն Հայրապետյան

Նխատախար՝ պ.գ.թ. **Արկադի Ակոպով**
ճ.թ. **Դավիթ Նահատակյան**

**1. Դավիթ ՆԱՀԱՏԱԿՅԱՆ, Լուսինե ՆԱՀԱՏԱԿՅԱՆ,
Արկադի ԱԿՈՊՈՎ (Հայաստան)**

Տայքի Կող գավառի Դադաշենի և հարակից բնակավայրերի
մշակութային լանդշաֆտը. վաղ շրջանից մինչև միջնադար

**2. Հայկանուշ ՄԵՍՐՈՊՅԱՆ,
Սասուն ՀԱՄԲԱՐՉՈՒՄՅԱՆ (Հայաստան)**

Կարնո բարբառի Ծիրակի խոսվածքի դրսևորումները Ավետիք
Խսահակյանի ստեղծագործություններում

**3. Արկադի ԱԿՈՊՈՎ, Դավիթ ՆԱՀԱՏԱԿՅԱՆ,
Արմեն ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ (Հայաստան)**

Պատմական Տայքի Բողխա գավառի ամրոցները և
ամրաշինական համակարգը

4. Հասմիկ ԱՄԻՐՉԱՆՅԱՆ (Հայաստան)

Հարկային համակարգը Լոռիում XIX դարում

5. Գևորգ ԱՅՎԱԶՅԱՆ (Հայաստան)

Ազգային ինքնության ռացիոնալացման փորձերը
XIX դարի երկրորդ կեսի հայ իմաստասիրության մեջ.
Գալուստ Կոստանդյան

6. Ալեկոյք ՄԵԼԻՔ-ՍԱՐԳՍՅԱՆ (ԱՄՆ)

Հայ-հունական էթնոլեզվական և կրոնական
փոխազդեցությունները Գևորգի Գյուրջիևի
մշակութային միջավայրում

**7. Աշոտ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ, Դավիթ ՆԱՀԱՏԱԿՅԱՆ,
Անի ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ (Հայաստան),
Ծրանչեսկո ԱՌԻՋԵԼԻ (Իտալիա)**

Հետադարձ հաշվարկի մեթոդի միջառարկայական
նշանակությունը Տայքի ճարտարապետաքաղաքաշինական
ժառանգության ուսումնասիրության գործընթացում

8. Արտաշես ԲՈՅԱԶՅԱՆ (Հայաստան)

Թիֆլիսի նահանգի վարչատարածքային բաժանումները և
տարաբնակեցման ցանցի դինամիկան (1886–1916 թթ.)

**9. Ինգա ԱՎԱԳՅԱՆ, Արտակ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ,
Հեղինե ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ (Հայաստան)**

Ալեքսանդրապոլ քաղաքի ընդունարանը XIX դարի վերջի
արխիվային նյութերի համաձայն

10. Վարդուհի ԲԱԼՈՅԱՆ (Հայաստան)

Ալեքսանդրապոլի գրական և մշակութային առօրյան մամուլի
էջերում. «Ախուրեան» և «Արև» լրագրերի օրինակով

11. Արմեն ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ (Հայաստան)

Որբանոցների կառավարման մոդելի վերափոխումները
Հայաստանի Հանրապետությունում (1918–1919 թթ.)

12. Գուժ ՅՈՒՍԿՅԱՆ, Կարո ՀՈՂՄՐՅՅԱՆ (Հայաստան)

Հայ-բրիտանական ռազմական համագործակցությունը
1918–1920 թթ.՝ տարածաշրջանային անվտանգության և
պատմագրական վերաիմաստավորման համատեքստում

13. Կարինե ԱԼԵՔՍԱՆՅԱՆ (Հայաստան)

«Որբաքաղաքի» ձևավորումը և Մերձավոր Արևելքի ամերիկյան
նպաստամատույց կոմիտեի որբախնամ գործունեությունը
Ալեքսանդրապոլի գավառում (1919–1921 թթ.)

14. Ռոին ԿԱՎՐԵԼԻՇՎԻԼԻ (Վրաստան)

Ճանապարհ դեպի Մոսկվայի պայմանագիր
(դիմակայությունից դեպի դաշինք)

15. Արկադի ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ, Ռուսլան ՅԱԿԱՆՅԱՆ (Հայաստան)

Խորհրդային ռազմական տեսությունների ձևավորման փուլում
Կարմիր բանակի կիրառման առանձնահատկությունները
Անդրկովկասում և Իրանում

16. Դավիթ ՎԱՐԴԱՉԱՐՅԱՆ (Հայաստան)

Անին Հայաստանին վերադարձնելու խորհրդահայ
մտավորականների անհայտ նախաձեռնության ողիսականը.
մի բացառիկ արխիվային փաստաթղթի հետքերով

17. Համիկ Թ. ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ (Հայաստան)

Լոռ, թե՛ շոռ, թե՛ ժածիկ, թե՛... Ժողովրդական ընկալումներ

18. Համիկ Հ. ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ (Հայաստան),

Գայանե ՄԻՐՉՈՅԱՆ (Ավստրիա)

Հայկական ավանդական խմբապարի արդի դրսևորումները

19. Համիկ ՄԱՏԻԿՅԱՆ (Հայաստան),

Փոլ ԲԱՈՒԴԵԼ (Միացյալ Թագավորություն)

Հագուստը Կարսի և Ծիրակի բանահյուսության մեջ

20. Կարինե ՍԱՀԱԿՅԱՆ, Ռոզա ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ (Հայաստան)

Ծիրակի և Տայքի ժողովրդական բժշկության մոգածիսական
համակարգը. հմայությունից մինչև բուժում

21. Արաքս ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ (Հայաստան)

1980-ականների վերջի և 1990-ականների սկզբի
գեղարվեստական կյանքը Լենինականում

ՔՆՆԱՐԿՈՒՄ ԵՎ ԱՄՓՈՓՈՒՄ

NORTHERN ARMENIA AT THE CROSSROADS OF HISTORY AND CULTURAL INTERACTIONS

INTERNATIONAL CONFERENCE

PROGRAMME

Shirak Center for Armenological Studies

Gyumri, 5^a Vazgen Sargsyan, 3rd floor

September 24–25, 2026

ORGCOMMITTEE:

1. **HAYRAPETYAN Armen** Shirak Center for Armenological Studies, Armenia
2. **AKOPOV Arkadi** Shirak Center for Armenological Studies, Armenia
3. **AUGELLI Francesco** Politecnico di Milano, Italy
4. **KAVRELISHVILI Roin** Samtskhe-Javakheti State University, Georgia
5. **NAHATAKYAN Davit** Shirak Center for Armenological Studies, National University of Architecture and Construction of Armenia, Armenia

TIMETABLE OF THE CONFERENCE

September 24–25, 2026

10⁰⁰ -10³⁰ – Registration

10³⁰ -13⁵⁰ – Conference Sessions

14⁰⁰ -14³⁰ – Lunch break

14³⁵ - 16⁵⁰ – Conference Sessions

17⁰⁰ – Closing and Summary

SECTION SESSIONS OF THE CONFERENCE

Welcome Speech:

Armen HAYRAPETYAN

Co-presidents: ***Arkadi AKOPOV, PhD in History,***
Davit NAHATAKYAN, PhD in Architecture

1. ***Davit NAHATAKYAN (Armenia), Lusine NAHATAKYAN (Armenia), Arkadi AKOPOV (Armenia)***
The Cultural Landscape of Dadashen and the Adjacent Settlements in the Kogh District of Tayk: From the Early Period to the Middle Ages
2. ***Haykanush MESROPYAN, Sasun HAMBARDZUMYAN (Armenia)***
Manifestations of the Shirak Subdialect of the Karin Dialect in the Works of Avetik Isahakyan
3. ***Arkadi AKOPOV, Davit NAHATAKYAN, Armen HAYRAPETYAN (Armenia)***
Fortresses and the Fortification System of the Boghkha District of Historical Tayk
4. ***Hasmik AMIRJANYAN (Armenia)***
The Tax System in Lori in the 19th Century
5. ***Gevorg AYVAZYAN (Armenia)***
Rationalizing National Identity in Armenian Philosophy in the Second Half of the Nineteenth Century: Galust Kostandyan
6. ***Avetik MELIK-SARGSYAN (USA)***
Armenian-Greek Ethnolinguistic and Religious Interactions in the Cultural Background of George Gurdjieff
7. ***Ashot GRIGORYAN, Davit NAHATAKYAN, Ani GRIGORYAN (Armenia), Francesco AUGELLI (Italy)***
The Interdisciplinary Significance of the Retrospective Analysis Method in the Study of the Architectural and Urban-Planning Heritage of Tayk

8. **Artashes BOYAJYAN (Armenia)**
Administrative-Territorial Divisions of the Tiflis Governorate and the Dynamics of Its Settlement Network (1886–1916)
9. **Inga AVAGYAN, Artak HOVHANNISYAN, Heghine HOVHANNISYAN (Armenia)**
The Reception Ward in the City of Alexandropol According to Archival Materials from the Late Nineteenth Century
10. **Varduhi BALOYAN (Armenia)**
The Literary and Cultural Everyday Life of Alexandropol in the Press: The Case of the Akhurean and Arev Newspapers
11. **Armen HAYRAPETYAN (Armenia)**
Transformations in the Model of Orphanage Administration in the Republic of Armenia (1918–1919)
12. **Guzh TSOLAKYAN, Karo HOGHMRTSYAN (Armenia)**
Armenian-British Military Cooperation in 1918–1920 in the Context of Regional Security and Historiographical Reassessment
13. **Karine ALEKSANYAN (Armenia)**
The Formation of the “Orphan City” and the Child Care Activities of the Near East Relief in Aleksandrapol District (1919–1921)
14. **Roin KAVRELISHVILI (Georgia)**
The Road to the Treaty of Moscow (From Confrontation to Alliance)
15. **Arkadi GRIGORYAN, Ruslan TSAKANYAN (Armenia)**
The Specific Features of the Employment of the Red Army in Transcaucasia and Iran during the Formative Stage of Soviet Military Theory
16. **Davit VARDAZARYAN (Armenia)**
The Odyssey of an Unknown Initiative by Soviet Armenian Intellectuals to Return Ani to Armenia: Tracing a Unique Archival Document

17. ***Hasmik T. HARUTYUNYAN (Armenia)***
Lor, Shor, Zhazhik, or...? Folk Perceptions
18. ***Hasmik H. HARUTYUNYAN (Armenia),
Gayane MIRZOYAN (Austria)***
Modern Manifestations of Traditional Armenian Group Dance
19. ***Hasmik MATIKYAN (Armenia),
Paul COWDELL (United Kingdom)***
Clothing in the Folklore of Kars and Shirak
20. ***Karine SAHAKYAN, Roza HOVHANNISYAN (Armenia)***
The Folk Medicine Ritual System of Shirak and Tayk:
From Magic to Healing
21. ***Araks MARGARYAN (Armenia)***
Artistic Life in Leninakan in the Late 1980s and Early 1990s

DISCUSSION AND CLOSING

ՆՇՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

FOR NOTES

[illegible]

